

Regeringen

Britta Seeger
BESLUT

2005-06-07
Reg.nr 641-4189-04

Ansökan om magisterexamensrätt med ämnesdjup i omvårdnad vid Sophiahemmet Högskola

Högskoleverket föreslår att ansökan från Sophiahemmet Högskola om rätt att utfärda magisterexamen med ämnesdjup i omvårdnad bifalles.

Ärende

Sophiahemmet Högskola lämnade i oktober 2004 till regeringen in en ansökan om rätt att ge magisterexamen i ämnet omvårdnad. Högskoleverket har anmodats avge yttrande i ärendet. För granskningen av ansökan anlätade Högskoleverket Karin Dahlberg, professor i vårdvetenskap vid Växjö universitet och Astrid Norberg, professor i omvårdnadsforskning vid Umeå universitet som ämnessakkunniga. Bengt E Y Svensson, professor emeritus i teoretisk fysik vid Lunds universitet anlätades som ordförande för gruppen. Gruppen har granskat ansökan med bilagor samt kompletterande material som de begärt. Besök vid högskolan genomfördes den 10 maj 2005 och intervjuer gjordes då med rektor, ämnesansvariga, lärare och studenter. Bedömagruppens yttrande bifogas.

Bedömning

Bedömagruppen anser att Sophiahemmet Högskola har goda förutsättningar att utfärda magisterexamen i ämnet omvårdnad.

Beslut

Högskoleverket föreslår att ansökan från Sophiahemmet Högskola om rätt att utfärda magisterexamen med ämnesdjup i omvårdnad bifalles.

HÖGSKOLEVERKET

BESLUT

2005-06-07

Reg.nr 641-4189-04

Sid 2

Beslut att avge detta yttrande har fattats av universitetskansler Sigbrit Franke efter föredragning av avdelningschef Ragnhild Nitzler i närvaro av kanslichef Lennart Ståhle. Utredare Britta Seeger har ansvarat för beredning av ärendet.

Sigbrit Franke

Ragnhild Nitzler

Kopia:
Sophiahemmet Högskola
Bedömargruppen

BEDÖMARGRUPPENS YTTRANDE

Bedömargruppen väljer att kort beskriva högskolans utbildning och lärarresurs. Informationen är hämtad från den dokumentation som lämnats in i samband med ansökan samt kompletterad med muntlig information vid platsbesöket. Beskrivningen är kontrollerad av Högskolan. Efter de beskrivande avsnitten följer en helt kort analys av ämnet omvårdnad. Slutningen har bedömargruppen under rubriken Bedömning sammanfattat sina intryck av utbildningen vid Sophiahemmet Högskola. Bedömargruppen har för sin granskning bland annat utgått från rapporten *Examensrättsprövning – utgångspunkter och tillvägagångssätt för Högskoleverkets examensrättsprövning (2001:4 R)*.

Utbildning vid Sophiahemmet Högskola

Sophiahemmet Högskola ger sjuksköterskeprogrammet, 120 poäng som leder fram till sjuksköterskeexamen och kandidatexamen i omvårdnad. Programmets huvudämne är omvårdnad, 60 poäng (19 poäng teoretisk utbildning, 31 poäng klinisk utbildning samt ett 10 poängs examensarbete). Dessutom ingår medicinsk vetenskap (30 poäng, varav 17 poäng teoretisk utbildning och 13 poäng i klinisk utbildning) och samhälls- och beteendevetenskap (20 poäng, varav 16 poäng teoretisk utbildning och 4 poäng klinisk utbildning). De resterande 10 poängen utgörs av teoretiska kurser som valfritt kan förläggas inom omvårdnad, medicinsk vetenskap eller samhälls- och beteende vetenskap. De valbara kurserna är nätbaserade och ges via högskolans virtuella utbildningsmiljö Sophia Education Online.

Högskolan ger också en specialistutbildning för sjuksköterskor med inriktning mot vård av äldre samt som uppdragsutbildning ett nätbaserat utbildningsprogram i omvårdnad (21-60 poäng) som kan ligga till grund för kandidatexamen.

Under 2004 avlade 81 studenter sjuksköterskeexamen. Det totala antalet helårsstudenter i sjuksköterskeprogrammet och specialistsjuksköterskeutbildningen uppgick 2004 till 316.

Lärare

Det totala antalet lärare som deltar i undervisningen vid Sophiahemmet Högskola är 42. Av dessa är 11 lektorer (varav 1 klinisk lektor) och 25 är adjunkter (varav 3 kliniska adjunkter). Lektorernas undervisning utgörs av 4,9 heltidsekvivalenter (varav 0,5 är klinisk lektor) och adjunkternas undervisning av 17,6 heltidsekvivalenter (vara 2,8 är kliniska adjunkter). Fem av de disputerade lektorerna är med. dr. med inriktning omvårdnad, varav en är docent i omvårdnad. Av övriga disputerade lektorer är en med. dr. med inriktning folkhälsovetenskap, en är med. dr. med inriktning gerontologi, en är docent i medicinsk kemi och en är fil. dr. i psykologi. En t.f. lektor är i slutfasen av sina

forskarstudier i pedagogik. Den kliniske lektorn är med. dr. i medicinsk vetenskap med inriktning mot medicinsk omvårdnad.

Av adjunkterna är en fil.dr. i pedagogik. Huvuddelen av de övriga adjunkterna har avlagt magisterexamen (12 i vårdpedagogik, 3 i omvårdnad och 2 i medicinsk vetenskap). Ytterligare sex adjunkter bedriver magisterstudier i omvårdnad, vårdpedagogik eller medicinsk vetenskap.

Högskolans disputerade lärare har forskningssamarbete med olika institutioner vid Karolinska institutet, Lärarhögskolan i Stockholm, Linköpings universitet och Idrottshögskolan i Stockholm. Lektorerna som har heltidsanställning har mellan 20 och 50 procent forskning i tjänsten. Total redovisas en forskningsinsats svarande mot drygt tre heltidstjänster. Av adjunkterna är det den disputerade samt tre av fyra doktorander som har forskning inom ramen för sin tjänst (mellan 20 och 60 procent).

Under de senaste åren har högskolan byggt upp en forskningsverksamhet kring de disputerade lärarna. Under 2004 hade Sophiahemmet Högskola 12 forskarstudierande, varav 10 finansierade av högskolan.

Ämnet omvårdnad

Det finns inget konsensus i Sverige om ämnet omvårdnad. Praxis utvecklas dock och det finns en tydlig strävan efter att utveckla ämnet till ett självständigt akademiskt ämne med tonvikt på att befrämja, förebygga och återställa hälsa under friskhet och sjukdom. För att det skall vara möjligt att ge detta stöd måste sådan kunskap skapas, genom såväl forskning som utbildning, att vårdare klarar av att möta varje enskild patient i dennes hälsosträvan. Ämnet är brett och omfattar omvårdnad av personer från fostertiden till ålderdomen, friska personer och personer med olika grader av sjukdom och funktionsnedsättningar. Det finns även pedagogiska inslag i omvårdnaden. En viss specialisering har inletts, så har t.ex. den perinatale omvårdnaden egna enheter (i anslutning till barnmorskeutbildning) och gerontologisk omvårdnad finns på en egen enhet på KI. Ämnet är brett också avseende förståelsen av människan som kan förstås ha såväl andliga som kroppsliga behov. Detta gör att ämnet omvårdnad kan gränsa till ämnen som fysiologi men också till ämnen som exempelvis psykologi, sociologi, filosofi och teologi. Med tanke på att det inte råder konsensus bland ämnesföreträdarna anser vi att man inte kan avkräva utbildningen en speciell inriktning men man kan kräva att man har en egen uppfattning som man kan argumentera för och inte minst krävs det en tydlighet gentemot studenterna.

Jämställdhet har en djupare innebörd i omvårdnad än vad som allmänt brukar läggas in i begreppet. I ämnets teoretiska och kliniska kursmoment och i kurslitteraturen ska både det manliga och kvinnliga perspektivet på hälsa, sjukdom och omvårdnad kunna ges. Sociala konstruktioner av genus bör uppmärksammas, inte minst med tanke på den ökande andelen patienter och personal från icke västerländska kulturer.

Bedömning

Det sammanfattande intrycket av utbildningen vid Sophiahemmet Högskola är att där finns en samstämmig och engagerad lärarkår, positiva studenter och en stödjande ledning som satsar på att stärka forskningen. Vidare finns det en samsyn på ämnet omvårdnad och en levande ämnesdiskussion.

Magisterplaner

Högskolan vill kunna erbjuda studenterna möjlighet till fortsatta och fördjupade studier om 40 poäng, inklusive en D-uppsats, för att erhålla magisterexamen. Institutionen har ännu inte någon konkret kursplan för magisterutbildningen men det finns en tydlig idé om hur man vill lägga upp magisterutbildningen. Dessutom finns redan nu kurser som är lämpliga som biämnen i magisterexamen.

Lärarkapacitet och forskningssamarbete

Lärarresursen är tillräcklig för att bedriva magisterutbildning. Lektorstimmarna skulle dock kunna ökas i undervisningen. Det bedöms också angeläget med en ökning av docent- och professorskompetenta lärare. Bedömargruppen menar att det är angeläget att på sikt inrätta en professur i omvårdnad. För närvarande finns det bara en docentkompetent lektor i omvårdnad, men fler lektorer förväntas inom kort uppnå docentkompetens. Forskningsaktiviteten på högskolan är något låg. Den forskning som bedrivs av anställda lektorer och doktorander sker ofta utanför högskolan. Den pågående forskningen verkar dock väl integrerad i grundutbildningen.

Lärarnas kompetensutveckling sker genom att de leder respektive deltar i olika forskningsprojekt, och/eller genom fortsatta studier på grundutbildningen eller forskarutbildningen. Bedömargruppen uppfattar att det på högskolan finns en generös inställning till kompetensutveckling och tycker att det är positivt att man satsar på att ge adjunkterna möjlighet till forskarutbildning.

Samarbetet inom forskningen med andra högskolor inom Stockholm verkar god. Det finns också långt framskridna planer på att fördjupa samarbetet med Ersta Sköndal Högskola och Röda Korsets Högskola genom att inrätta en gemensam forskningsenhet vilket bör vara vitaliserande för högskolans forskningsmiljö.

Ämnet

Bedömargruppen finner en levande ämnesdiskussion hos lärarna som också avspeglas hos studenterna. Det finns en tydlig samsyn på ämnet omvårdnad vilket bedömarna anser vara en förutsättning för ämnets utveckling och fortlevnad.

Undervisningen verkar väl integrerad vad gäller huvudämnet omvårdnad med dess komponenter medicinsk vetenskap, samhällsvetenskap och praktisk utbildning. Omvårdnadsämnet framträder tydligt. Man har utvecklat olika "lärarteam" som arbetar med ämnesutveckling genom hela utbildningen. Lärarna uppger att de har planer på att underlätta för studenter som inte avser att avlägga sjuksköterskeexamen att kunna studera ämnet.

Forskningsanknytningen i utbildningen verkar god. Studenterna använder exempelvis vetenskapliga artiklar, främst vid författandet av uppsatser.

Majoriteten av C-uppsatserna behandlar sjuksköterskans ”görande”. Bedömarna anser att omvårdnadsämnet bör tydliggöras i uppsatserna och rekommenderar lärarna att arbeta för en tydligare patientfokusering. Vidare skulle det kunna vara en poäng att för C-och D-uppsatser arbeta inom ramen för ett antal olika teman, i anslutning till de forskningsområden som finns vid högskolan.

Övrigt

Biblioteksresurser och lokaler bedöms vara väl avpassade till utbildningens krav. Tillgången på relevanta vetenskapliga tidskrifter, dataservice och dataplats är god. De studenter som bedömarna träffade var mycket nöjda med den service som erbjuds. Studenter som bedömarna mötte uttryckte över huvud taget stor tillfredsställelse med utbildningen.

Studentinflytandet verkar tillfredsställande. Studenterna finns representerade i olika organ. Då inget kårobligatorium finns är det dock svårt att engagera studenter i kårverksamhet.

Liksom vid andra högskolor finns det få manliga lärare och studerande i ämnet omvårdnad. Detta innebär att genusperspektivet i utbildningen särskilt måste uppmärksammas.

Högskolan har ett väl utvecklat internationellt kontaktnät. Studentutbyte och lärarutbyte sker men forskningssamverkan är begränsad. Internationaliseringen har stimulerats bland annat genom att vissa kurser undervisas på engelska.

Slutsats

Sammanfattningsvis menar bedömarna att lärarkapacitet, en tydlig ämnesmedvetenhet, innehåll och upplägg av utbildningen ger bra förutsättningar att bedriva magisterutbildning. En uppmaning är dock att inleda magisterprogrammet med viss försiktighet (inte för stora studentgrupper) för att bibehålla den generellt höga kvalitetsnivån.

Bedömarna anser att Sophiahemmet Högskola har goda förutsättningar att ge magisterexamen och föreslår därför att högskolan ges magisterexamensrätt i ämnet omvårdnad.